

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

la proiectul Caietului de sarcini pentru procedura de selecție comparativă de acordare a unei licențe de utilizare a frecvențelor radioelectrice în vederea furnizării de rețele și servicii de comunicații electronice mobile în benzile de frecvențe 410-415 / 420-425 MHz

Perioada de consultare pentru Proiectul caietului de sarcini pentru procedura de selecție comparativă de acordare a unei licențe de utilizare a frecvențelor radio în vederea furnizării de rețele și servicii de comunicații electronice mobile în benzile de frecvențe 410-415/420-425 MHz, publicat pe pagina de internet a ANRCTI la data de 02.06.2008, a expirat la data de 12 iunie 2008.

Potrivit dispozițiilor art. 14 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 591/2002, cu modificările și completările ulterioare, utilizarea spectrului de frecvențe radio este permisă numai după obținerea unei licențe de utilizare a frecvențelor radio, obiectul acestor licențe constând în stabilirea condițiilor în care se exploatează resursele de spectru radio.

Având drept obiective promovarea concurenței și reducerea decalajului urban-rural prin asigurarea accesului unui număr cât mai mare de utilizatori la infrastructura de comunicații electornice în bandă largă, prin Ordinul ministrului comunicațiilor și tehnologiei informației nr. 397/2006 a fost aprobat Documentul de politică și strategie privind exploatarea benzii de frecvențe 410-415 MHz/420-425 MHz, în vederea eliberării benzii de frecvențe 410-415 MHz/420-425 MHz și schimbării statutului actual al acesteia în bandă de frecvențe cu statut neguvernamental. Din considerente tehnice, banda respectivă permite o singură licență, urmând ca alocarea benzii să se facă prin intermediul unei proceduri de selecție.

Astfel, în vederea realizării prevederilor menționate anterior, a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 61/2008 privind procedura de selecție pentru acordarea unei licențe naționale de utilizare a frecvențelor radio în vederea furnizării de rețele de date și servicii de comunicații electronice mobile în benzile de frecvențe 410-415/420-425 MHz.

Potrivit dispozițiilor art. 5 din Hotărârea Guvernului nr. 61/2008, reglementarea detaliată a modului de desfășurare a procedurii de selecție comparativă se realizează prin intermediul unei decizii cu caracter normativ a președintelui Autorității Naționale pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației (ANRCTI), care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Această prevedere a fost realizată prin

publicarea Deciziei președintelui ANRCTI nr. 241 din 24 martie 2008 privind procedura de acordare a unei licențe de utilizare a frecvențelor radio în vederea furnizării de rețele și servicii de comunicații electronice mobile în benzile de frecvențe 410-415/420-425 MHz în Monitorul Oficial nr. 78/31 ianuarie 2008.

Astfel, prin dispozițiile art. 4 alin. (1) din Decizia președintelui ANRCTI nr. 241/2008, au fost stabilite ca etape premergătoare ale licitației: elaborarea proiectului caietului de sarcini, publicarea proiectului caietului de sarcini în vederea consultării, transmiterea observațiilor privind conținutul caietului de sarcini, elaborarea formei finale a caietului de sarcini și publicarea anunțului de participare la licitație.

De asemenea, conform prevederilor art. 7 din Decizia președintelui ANRCTI nr. 241/2008, ANRCTI a avut obligația publicării pe pagina de internet www.anrcti.ro, în vederea consultării publice, proiectul caietului de sarcini și data limită până la care se pot primi observații la acesta, urmând ca forma finală a caietului de sarcini să fie elaborată după centralizarea și analizarea observațiilor primite.

Observațiile primite în cadrul perioadei de consultare pot fi grupate în următoarele categorii:

A. Observații care exced posibilității comisiei de licitație de a interveni asupra conținutului caietului de sarcini

Astfel, au fost formulate observații cu privire la:

1. Transformarea licitației în procedură de selecție competitivă;
2. Caracterul discriminator al interdicției de a participa la licitație pentru anumiți operatori;
3. Cuantumul taxei de licență considerat prea mic în raport cu sumele plătite de titularii licențelor de utilizare a frecvențelor radio 2G/3G;
4. Utilizarea modului de operare FDD (Frequency Division Duplex).

Față de toate aceste observații, comisia a constatat că acestea nu pot face obiectul modificării caietului de sarcini deoarece prevederile acestuia sunt în deplină concordanță cu dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 61/2008 privind procedura de selecție pentru acordarea unei licențe naționale de utilizare a frecvențelor radio în vederea furnizării de rețele de date și servicii de comunicații electronice mobile în benzile de frecvențe 410-415/420-425 MHz.

B. Observații generale privind necesitatea detalierii modalității de evaluare a ofertelor și reevaluarea ponderii punctajului fiecărui punct al grilei.

Din această categorie au fost formulate sugestii cu privire la:

1. Publicarea unei descrieri complete a procedurilor și metodologiilor utilizate de comisia de licitație în evaluarea ofertelor;
2. Menționarea expresă a criteriilor cantitative ce urmează a se utiliza în evaluarea capitalului necesar dezvoltării rețelei;

3. Formularea paragrafelor din cuprinsul secțiunii *3.3. Capacitatea tehnică* considerată prea generală și nu poate asigura realizarea unei comparații între oferte;

4. Reducerea punctajului acordat capacității financiare și creșterea celui acordat specializării și experienței, precum și cel acordat acoperirii.

Comisia de licitație apreciază că informațiile conținute în caietul de sarcini sunt suficient de detaliate pentru asigurarea transparenței și obiectivității procesului de evaluare, în paralel cu îndeplinirea în cele mai bune condiții a obiectivelor specifice urmărite în documentul de politică și strategie privind exploatarea benzii de frecvențe 410 – 415 MHz/420 – 425 MHz, în scopul furnizării de servicii de comunicații mobile în bandă largă. Totodată, comisia consideră că ponderea propusă pentru fiecare criteriu de evaluare din grila de punctaj este în măsură să asigure gradul de siguranță necesar selectării celei mai bune oferte dintre cele depuse.

C. Observații punctuale

În prezentul document vom parcurge observațiile primite asupra conținutului sau formulării unor puncte ale caietului de sarcini în ordinea consecutivă a numerotării acestora în cadrul caietului de sarcini.

2.1. – s-a solicitat transformarea cerinței de obligativitate a furnizării serviciilor prevăzute la pct. 2.1.1. A într-o cerință cu caracter de recomandare motivată de ipoteza că este posibil ca piața să solicite servicii diferite, novatoare față de cele impuse.

Ofertantul nu are constrângeri în a oferi servicii novatoare, suplimentar față de serviciile minim impuse. Pe de altă parte, conform Ordinului ministrului comunicațiilor și tehnologiei informației nr. 397/2006, interesul public și utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe care face obiectul prezentei proceduri sunt promovate prin furnizarea următoarelor servicii în bandă largă: voce, date și servicii disponibile în sistem trunking. De asemenea, în condițiile în care în marile aglomerări urbane nu mai sunt disponibile frecvențe pentru serviciul mobil terestru în VHF/UHF, comisia apreciază că este în interesul public existența unei oferte complete de servicii PAMR. De asemenea, autoritatea consideră în interesul public disponibilitatea serviciului de date și în zona orașelor mici sau rurală.

2.1.1. A – s-a solicitat clarificarea cerințelor privind serviciul de voce și a fost propusă schimbarea condiției minime de 128 kb/s în cazul serviciului de transmisiuni de date în cerința unei viteze medii.

Comisia de licitație a agreat propunerea primită și a modificat caietul de sarcini în consecință.

2.1.1. B – s-au solicitat clarificări cu privire la caracteristicile serviciului opțional de aplicații video.

Comisia a detaliat cerința prin solicitarea unei viteze minime de transfer de 128 Kb/s pentru aplicațiile video.

2.1.2 – s-a solicitat mărirea perioadei de valabilitate a licenței de la 10 ani la 15 ani motivat de o mai bună planificare a rețelei și o mai mare siguranță pentru luarea deciziilor privind investițiile.

Comisia consideră că perioada stabilită de 10 ani, cu posibilitatea prelungirii ei în condițiile legii, asigură într-o măsură suficientă gradul de siguranță în luarea deciziilor privind realizarea investițiilor și, pe cale de consecință, nu acceptă sugestia.

2.2.1. – s-a solicitat ca banda de gardă să fie asigurată în afara benzii de frecvențe alocate ceea ce ar putea asigura viitorului titular de licență un bloc compact de 4 canale duplex.

Comisia respinge această sugestie învederând faptul că este imposibilă mutarea benzii de gardă în afara spectrului alocat datorită faptului că benzile de frecvențe adiacente sunt asignate sistemelor PAMR și PMR iar banda de frecvențe 415 - 420 MHz este cu atribuire guvernamentală.

2.2.2. – s-a solicitat ca restricțiile prevăzute să fie aplicabile numai în situația în care viitorul titular al licenței și utilizatorii benzilor de frecvențe pentru care se asigură protecția nu se pot coordona de comun acord. De asemenea au fost solicitate precizări cu privire la asigurarea benzii de gardă în zonele cu restricție arătându-se că este posibil ca în aceste zone spectrul util să se reducă de la 3 la 2 canale.

Comisia consideră că, fiind vorba de necesitatea asigurării protecției radioelectrice pentru aplicații și tehnologii diferite, zonele de protecție cerute nu sunt excesive. De asemenea, comisia precizează că va fi asigurată utilizarea a 3 canale inclusiv în zonele cu restricție.

3.1.1. lit. c) – s-a solicitat eliminarea parantezei explicative „(cod CAEN 6420)” motivată de ipoteza ca persoane juridice de drept străin ce au ca obiect de activitate telecomunicațiile să nu fie considerate eligibile din cauza lipsei identității între clasificarea din legea română și cea din alte legislații.

Comisia a considerat justă observația și a modificat caietul de sarcini în consecință.

3.1.1. lit. j) – a fost transmisă o sugestie în sensul extinderii interdicției și la solicitanții care sunt posesori indirecti ai unor licențe dintre cele prevăzute;

- de asemenea, a fost transmisă o cerință de clarificare în sensul extinderii interdicției și la persoanele care dețin o licență dintre cele enumerate pe teritoriul altor state.

Față de cele arătate, comisia precizează că sub aspectul interdicției de participare a deținătorilor de licențe naționale de utilizare a frecvențelor radio în vederea furnizării de rețele și servicii de comunicații electronice mobile în benzile de frecvențe 880-915 MHz/925-960 MHz (GSM 900), 1710-785 MHz/1805-1880 MHz (GSM 1800), 453-57,5/463- 467,5 MHz (CDMA 450) sau 1920-1980/ 2110-2170 MHz (IMT 2000/UMTS-FDD) și, respectiv, 1900-1920 MHz (IMT 2000/UMTS-TDD), caietul de sarcini nu poate suplimenta cerința expresă a Hotărârii Guvernului nr. 61/2008 care circumstanțiază

ipoteza normei exclusiv la operatorii care dețin o astfel de licență, iar nu și la grupul de firme din care aceștia fac parte. Totodată, din aceleași dispoziții legale, reiese faptul că ipoteza normei legale este limitată la licențele de utilizare a frecvențelor radio acordate pe teritoriul României. Având în vedere faptul că doi subiecți ai consultării publice au interpretat diferit (având ambii interpretări diferite de cea a comisiei) această prevedere, comisia a considerat necesar, pentru clarificare, să modifice caietul de sarcini în sensul arătat mai sus.

3.2. lit. a) – s-au solicitat clarificări cu privire la identificarea documentelor necesare pentru dovedirea capitalului necesar dezvoltării rețelei, precum și la criteriile ce urmează a se utiliza în vederea evaluării.

Comisia arată că documentele necesare pe baza cărora va fi evaluată capacitatea financiară a ofertantului sunt enumerate în Anexa la caietul de sarcini, secțiunile A și B.

3.2. lit. c) – a fost solicitată clarificarea subiectului cerinței de „confirmare a intențiilor din ofertă”.

În sensul art. 3.2. b) din caietul de sarcini, necesarul de finanțare care nu poate fi asigurat din surse proprii trebuie dovedit cu surse atrase, care pot proveni atât de la acționarii ofertantului, cât și de la terți. Conform art. 3.2. (c), angajamentul ferm furnizat în acest sens de acționari sau terți, după caz, trebuie să menționeze atât contravaloarea angajamentului (EURO), cât și destinația sumei, conform intențiilor din ofertă. Rațiunea acestei cerințe rezidă în practica de finanțare, pe proiect și în funcție de viabilitatea planului de afaceri.

5.4. – a fost solicitată permisiunea depunerii ofertelor în limba engleză sau cel puțin utilizarea în versiunea în limba română a termenilor tehnici consacrați în limba engleză.

Comisia consideră necesar ca oferta să fie depusă în limba română arătând că acest document nu este numai un instrument de lucru, opozabil doar ofertantului și comisiei ci este un document oficial, care va deveni parte integrantă a licenței de utilizare a frecvențelor radio, care este susceptibil de a fi supus controlului de specialitate al organelor abilitate de lege sau controlului de legalitate al instanțelor judecătorești și care, trebuie redactat în limba română. Facem precizarea însă că prevederea caietului de sarcini nu împiedică folosirea unor termeni de specialitate consacrați acolo unde nu există corespondent în limba română și, de asemenea, nu interzice folosirea unor termeni în altă limbă de circulație internațională cu titlu exemplificativ, alături de sintagma în limba română.

7.2.2. – grila de punctaj

1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5., 1.6.3., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4. și 3.5. – a fost propusă extinderea raționamentului aplicat în cazul asocierilor și pentru persoanele juridice deja înființate la

momentul depunerii ofertelor în sensul luării în calcul a datelor relevante aparținând acționarilor ofertantului.

Comisia constată faptul că membrii unei asocieri sunt tratați din punctul de vedere al eligibilității și al angajamentelor asumate în cadrul ofertei ca și ofertanți în timp ce acționarii unei persoane juridice deja create nu trebuie să îndeplinească nici o cerință specială, neintrând în raporturi juridice obligaționale cu ANRCTI decât în cazuri delimitate și la inițiativa lor. Din aceste considerente nu poate fi primită solicitarea de unitate de tratament pentru cele două ipoteze.

1.4. – a fost susținută eliminarea criteriului de punctare **rata profitului**, dintr-o serie de considerente: rata profitului discriminează ofertanții în funcție de fiscalitate (specific națională), în funcție de ciclurile investiționale (poziția în ciclul investițional și profitabilitatea redusă asociată primilor ani ai investițiilor, în condițiile în care sunt acceptate surse externe de finanțare, nu afectează capacitatea financiară a ofertantului). De asemenea, rata profitului nu reflectă mărimea companiei și implicit nici capacitatea financiară a acesteia.

În condițiile în care capacitatea financiară a ofertantului este reflectată și prin evaluarea celui mai recent grad de îndatorare, care continuă să rămână criteriu de punctare, comisia este de acord cu comentariile respondentului. Totuși, comisia apreciază că EBITDA reprezintă un criteriu de calificare a capacității financiare a ofertanților care nu discriminează în funcție de ciclurile investiționale și nici în funcție de fiscalitate, astfel încât a înlocuit rata profitului cu EBITDA (profitul operațional înainte de plata dobânzilor, impozitelor, includerea deprecierii și a amortizării) pe anii 2005, 2006 și 2007, cu păstrarea ponderii acestui criteriu.

1.6.1. – a fost susținut faptul că nu este clar rolul **cuantumului total al investiției** în rețea ca și criteriu de punctare, întrucât nu ține cont de eficiența economică și nici de economiile de scară și scop care pot fi realizate

Trebuie realizat un echilibru între promovarea eficienței economice (realizată prin evaluarea fezabilității comerciale a proiectului de investiții) și maximizarea beneficiilor consumatorilor (realizate prin evaluarea acoperirii, a numărului de stații de bază, măsură a disponibilității și calității serviciilor de transmisii în bandă largă). De asemenea trebuie promovate investițiile eficiente în infrastructură, și ținând cont de specificul rețelelor și serviciilor mobile de comunicații electronice, apreciem că evaluarea cuantumului total al investiției prognozate, în corespondență fezabilitatea comercială a proiectului de investiții și cu cuantumul investițiilor deja realizate de ofertant, reprezintă criterii obiective de evaluare a capacității financiare a ofertantului.

În ceea ce privește riscurile subevaluării necesarului de investiții, reamintim că ANRCTI are dreptul de a solicita clarificări.

Pe de altă parte, trebuie recunoscut faptul că pot exista economii de scară și scop asociate furnizării serviciilor de comunicații mobile în bandă largă în benzile de frecvențe 410 – 415 MHz/420 – 425 MHz prin partajarea utilizării unor elemente de infrastructură cu alte servicii de comunicații electronice. Evaluarea în grila de punctaj a acestor

economii de scară/scop conduce la maximizarea eficienței investițiilor. Prin urmare, ANRCTI modifică criteriul de punctare, în sensul evaluării doar a investițiilor în infrastructură care nu pot fi utilizate în comun cu alte servicii de comunicații electronice.

1.6.3. – s-a susținut necesitatea unor detalii suplimentare în ceea ce privește **investițiile anterioare realizate** de ofertant

Comisia apreciază că disponibilitatea financiară pentru investiții a ofertanților trebuie evaluată atât în manieră prospectivă, cât și retrospectivă.

3.1, 3.3, 3.4, 3.5 – a fost făcută sugestia raportării experienței și specializării exclusiv la instalarea și operarea rețelelor de bandă largă pe suport fix în banda de 410 – 430 MHz. De asemenea, o altă observație viza eliminarea producției de echipamente dintre reperele alese pentru evaluare.

Comisia nu consideră utilă o cerință atât de restrictivă pentru experiență și specializare apreciind că toate cerințele formulate în proiectul caietului de sarcini sunt deopotrivă relevante pentru a defini experiența și specializarea unui ofertant

3.6. – a fost propusă introducerea unui nou criteriu care să punteze ofertanții care dețin rețele de transmisiuni motivată și de lipsa spectrului disponibil la nivel național pentru realizarea infrastructurii de transport.

Comisia nu agreează această propunere considerând că existența unei infrastructuri de transmisiuni constituie un beneficiu ulterior acordării licenței pentru ofertant dar nu poate deveni criteriu de punctare.

4.1. – a fost solicitată o descriere a modului cum serviciile opționale, altele decât cele prevăzute la pct. 2.1.1. lit. B, sunt punctate.

Din analiza în ansamblu a grilei de punctaj rezultă fără echivoc faptul că nu se punctează decât serviciile opționale prevăzute la pct. 2.1.1. lit. B.

5. – a fost solicitată o procedură detaliată a modului de acordare a punctajului pentru depășirea cerințelor minime pentru acoperire.

La punctul 7.2.6.2 este prezentat în mod suficient felul în care va fi punctată acoperirea. Astfel, punctele nu se vor obține prin adăugare la oferta minimă solicitată ci prin raportare la cea mai bună ofertă în sensul scăderii din punctajul maxim acordabil a unui număr de puncte direct proporțional cu diferența dintre valorile propuse de oferta evaluată și cea mai bună ofertă. O ofertă ce se va limita la cerințele minime impuse va fi diminuată cu 50% față de punctajul obținut conform algoritmului prezentat mai sus iar o ofertă care nu conține angajamente cel puțin la nivelul cerințelor minime va fi respinsă ca necorespunzătoare.

8.1.1. – a fost învederat faptul că la acest moment Institutul Național de Statistică nu are date raportate pentru 01.01.2008.

Având în vedere că cele mai recente informații statistice oficiale privind populația localităților din România, publicate de Institutul Național de Statistică, au drept dată de referință 1 iulie 2007, au fost operate modificările necesare în caietul de sarcini.

8.1.2. – a fost făcută propunerea ca rata de transfer solicitată să fie outdoor și aplicabilă doar în zona urbană motivată de lipsa fezabilității economice a asigurării unei astfel de viteze de transfer în toată aria de acoperire;

- o altă observație a fost în sensul că rata minimă de transfer solicitată este foarte permisivă.

Comisia a acceptat sugestia ca obligația asigurării ratei de transfer să fie impusă doar la nivel outdoor. Nu se poate accepta sugestia impunerii obligației doar în anumite zone din aria de acoperire dar comisia, așa cum am arătat la punctul 2.1.1. a transformat obligația asigurării ratei de transfer la o viteză medie de 128Kb/s. Totodată, față de a doua observație, trebuie spus că 128Kb/s este un minim rezonabil pentru ca un serviciu să fie considerat broadband și nu este legat de o anumită tehnologie wireless.

8.1.3. – a fost făcută o observație în sensul în care disponibilitate rețelei cerută pentru 95% din timp este prea mică, respectiv rata de blocare a apelurilor de 5% este prea mare.

Rata de blocare a apelurilor se măsoară timp de o oră la orice oră. În standardele din domeniul telecomunicațiilor rata de blocare a apelurilor este considerată ca fiind la oră de trafic maxim. Nu a fost indicată o anumită oră deoarece obligația trebuie îndeplinită la orice oră, inclusiv la ora de trafic maxim. O disponibilitate a rețelei de 95% din timp la ora de trafic maxim asigură o cifră de peste 99% în 24 de ore.

10.2. a) – a fost făcută sugestia ca cerința dovedirii capitalului social minim de 10.000.000 Euro să fie verificată în a 30-a zi de la emiterea licenței motivată de gradul ridicat de dificultate în a obține capitalul necesar.

Comisia apreciază că sugestia nu poate fi reținută. Capitalul social solicitat are ca scop asigurarea autorității că există un minim de forță financiară anterior emiterii licenței. Motivul pentru care această cerință nu este impusă ca și condiție de eligibilitate (acesta fiind în esență scopul cerinței) este faptul că în cazul ofertanților persoane juridice străine sau a asocierilor, persoana juridică ce va obține licența se va constitui ulterior. Față de scopul cerinței, comisia apreciază că dovada ei nu poate fi mutată după obținerea licenței fiind imperios necesar ca aceasta să se producă anterior eliberării acesteia.

11.1. – a fost făcută propunerea raportării penalităților la numărul de canale efectiv utilizate dat fiind că acesta variază între cele trei momente de control.

Față de această observație trebuie menționat că ipoteza avută în vedere de autor este eronată. Cele trei canale de 1,25 MHz vor fi alocate de la început, neexistând o eșalonare în timp a acestui proces. Pe cale de consecință, tariful de utilizare a spectrului presupus de acordarea acestei licențe va fi pentru toate cele trei canale.

C.3.2. – a fost făcută sugestia modificării dimensiunii fonturilor cerute pentru marcarea denumirii orașelor pe hărțile de acoperire de la 5 mm la 2 mm deoarece scrierea cu fonturi de 5 mm ar duce la suprapunerea unor denumiri.

Sugestia a fost acceptată și caietul de sarcini a fost modificat în consecință.